

забезпечить однозначність трактування змісту та ефективність її реалізації.

Алябов Ю.В., старший викладач
кафедри галузевого права
Херсонського державного університету

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ

Ще на початку 1999 року з'явився перший в історії незалежної України проект Концепції державної мовної політики, підготовлений Департаментом з питань мовної політики при Державному комітеті України у справах національностей і міграції. Президентська Рада з питань мовної політики доручила доопрацювати проект редакційно-експертній групі на чолі з академіком І. Дзюбою. До складу групи входили філологи, юристи і політологи.

Але вже 01 квітня 2000 року був ліквідований Департамент з питань мовної політики, який був єдиним на той час державним органом у сфері мовного будівництва. Хоча на початку створення цього департаменту його планувалось перетворити на більш міцну структуру, яка б могла організувати реалізацію мовної політики держави. Оскільки мову державну можна розглядати як продуктивну силу, яка допомагає розвиватись як державному будівництву, так і становленню громадянського суспільства, допомагає налагодити комунікативний зв'язок між широкими верствами населення, різними соціальними групами, громадськими організаціями.

Стаття 10 Конституції України покладає на державу обов'язок забезпечувати всебічний розвиток і функціонування української мови у всіх сферах громадського життя на всій території України. Підписані Україною міжнародні угоди також зобов'язують державу проводити виважену, послідовну, підкріплену професійними і матеріальними ресурсами мовну політику.

Саме уряд через спеціальні органи державної виконавчої влади повинен виконувати державні програми, зокрема затверджені постановою Кабінету Міністрів України у 1997 році "Комплексні заходи щодо всебічного розвитку і функціонування

української мови”, а також ухвалено Радою Міністрів УРСР “Державну програму розвитку української та інших національних мов”.

У 1999 році при Кабінеті Міністрів України було створено відділ нагляду за мовною політикою, основною його функцією був “моніторинг стану мовної політики”, але вже у 2001 році названий відділ було ліквідовано. У цьому ж році було ліквідовано і Президентську Раду з питань мовної політики.

Розробку проекту Концепції мовної політики чомусь було відкладено на невизначений час. Контроль за розвитком української мови в різних сферах культурного життя країни: книговидавництві, кінематографії, телебаченні – було втрачено. Це дало змогу іншим країнам заповнювати інформаційний простір нашої держави, що вплинуло на виховання молоді.

Сучасні умови потребують розробки нової Концепції державного мовного будівництва. Якби труднощі не переживала держава, її стан, правопорядок, єдність і злагода залежать від здатності громадян порозумітися між собою. Мовними питаннями повинні займатися як серйозні вчені-теоретики, так і педагоги-практики.

Існує думка, що багато країн у світі вільно розвиваються як двомовні, тому і в Україні потрібно вводити в якості другої державної мови російську мову. Але факти свідчать про інше: з 47 країн Європи 41 країна будувала власну державність за принципом єдиної державної мови. Жодна з європейських країн не закріплювала в якості державної мови мову колишньої метрополії: поляки не вводили російську мову, а чехи не вводили німецьку мову як державну. Україні пропонують африканський шлях – в деяких африканських країнах визнали державними мови колишніх метрополій.

Лозунг рівноправності мов в постколоніальних країнах завжди працює на користь колишньої імперської нації. Саме під таким лозунгом вводили другу державну мову – російську в Республіці Білорусь, і досить швидко білоруська мова виявилась витісненою з усіх сфер суспільного життя російською мовою. В Україні і сьогодні не вистачає дієвої державної мовної політики, яка могла б захистити українську мову від тиску на неї іноземних мов, які продовжують завоювання інформаційного простору.